

modificirana beseda. Verz teži v kračino in često skuša uveljavljati vrednost posameznih besed. Mislim, da je bilo ob tako jasnem oblikovnem konceptu nesmotrno vpletati v zbirko nekaj rimanih verzov.

V Juvanovem pesniškem prvencu je resda marsikaj, kar gre na račun vzornikov in sopotnikov. Mimo svežih, rustično obarvanih metafor (trpotčev list, cvetoče bezgove sence, prašna dlan zemlje, mah samote, truden od prsti in težkih žitnih snopov) najdemo vrsto bolj ali manj oguljenih besednih zvez, ki je zanje prej ko slej značilna neizraznost in neprepričljivost. Toda to ne more zasenčiti svetlih strani. Zbirka opozarja nase vsaj z dvema: z miselno spoznavo globin osrednjih pesmi in z občutno zavzetostjo za slikovito bogastvo čistih podob, ki v Potopljenem mesecu še niso vedno našle najustreznejše funkcije.

France Pibernik

LIKOVNA UMETNOST

RAZSTAVA DSLU. Čeprav smo pred dvema letoma z zanimanjem pričakovali otvoritev (ponovno po devetih letih) razstave Društva slovenskih likovnih umetnikov, je ta prinesla samo dokumentarno registracijo števila članov, med katerimi so bili tudi taki, ki po razstavljenih delih sodeč, niso zaslužili sprejema v Društvo in s tem hkrati vsaj formalnega naziva umetnika. Letošnja razstava sto petinsedemdeset del v Moderni in Mestni galeriji je ob abstinenanju velike večine kvalitetnih likovnikov, ki pa jih sicer čutimo v likovnem življenju bodisi po samostojnih bodisi po skupinskih razstavah, dokazala, da je v taki obliki, kot je, nesmiselna, saj, če drugega ne, vodi občasnega ali slučajnega obiskovalca proč od objektivne presoje slovenskega likovnega izražanja.

Prav zaradi tega zasluži ta manifestacija sedaj prej nekajvrstično glosokot pa ocenjevanje posameznikov, med katerimi pa je treba na nekatere le opozoriti. Kaj pa v bodoče? Za zboljšanje kakovosti in vsaj za delno smiselno razporeditev bi sicer za silo ob tolikem številu razstavljaajočih zadostovala tolerantna žirija. Toda to je izhod za skrajno silo. Kajti mnenja sem, da bi se med številnimi tistimi, ki danes razstavljaajo v tem pel-melu, lahko našli likovniki, vezani generacijsko ali stilno (kar je za začetek povsem dovolj) in pričeli sestavljati skupine posameznih osebnosti; le-te bi kljub temu, da bi posameznik razstavil samo tri ali pet del, lahko tvornejše odločale o oblikovanju sodobne slovenske likovne umetnosti, saj bi se v skupini sami (torej med seboj) postavila bolj objektivna merila oziroma bi prišlo do komparacije. Na tem mestu ne bi posebej omenjal tudi tistih, ki tako ali tako — poleg udeležbe na sedanji društveni razstavi — že razstavljaajo sami ali v skupinah, vendar se mi zdi, da so takega skupnega dela potrebni še slikarji, kot Koporc, Janez Sedej, Osterčeva, Cetin, Fakinova, Sibila, Urbančič, Drago in Nande Vidmar, Sajovic, Dovjak, Potokarjeva, Pandur, Polak, Jejčič, Močnik, Planinc, Borčič, Marchel, grafiki Appolonio, Golia in Stegovčeva ter kiparji kot Jarm, Zahariaš, Dušan Tršar, Kolbič, Keršič in Keržič. Za vse preostale, ki ne zmorejo tako kvantitativnega opusa, bi pa morda tak prikaz, kot je sedanja letna razstava, pomenilo srečanje s samim seboj in bi tudi odpiral možnost za vključevanje v že omenjene skupinske predstavitve.

Zdi se mi, da so edino tu skrite, če že ne »notranje«, pa aktivne rezerve naše likovne tvornosti, ki jih je vendar treba (skrajni čas je že!) odkriti, ne pa pustiti, da se dušijo v skromnosti, ki ni vedno sad neznanja. Društvo se mora namreč zavedati nečesa: če se bo začela taka pospešena in vsebinska aktivizacija v njegovem okviru, bodo imele tudi galerije, katerih naloga je, da neposredno skrbijo za razstavo dejavnost, dovolj vpogleda v ustvarjalnost vseh članov Društva slovenskih likovnih umetnikov.

Aleksander Bassin

RAZSTAVA VIDE FAKIN. Likovni svet ene naših redkih, vztrajnih slovenskih slikark* je po svoji motiviki silno preprost, saj na to ugotovitev navaja toliko in toliko primerov tradicionalne, domače arhitekture, kot so kozolci, ubrani barvni ritem gorenjskega predela s smiselnim vaškim urbanizmom, in ne nazadnje še en element te tipike, ki dominira med horizontalnim rastrom njiv, travnikov in polj, poljsko strašilo, ta preprosta, shematična ponazoritev človekove prisotnosti. Za sintetično komponiranje vseh teh elementov, torej za ves slikarski opus, pa je značilno predvsem to, da je uspela izvesti različico pejzaža, ki je povsem neobremenjena s kakršnokoli nasilno, nacionalno obarvano tipičnostjo ter pomeni tako enega tistih prispevkov sodobnega likovnika, ki smiselno dojame in povzame elementarnost določene pokrajine, vključujoč ga v mozaik modernega likovnega izražanja.

Ta slednja trditev zahteva tudi poudarek pri oblikovni analizi slikarskih del. Fakinova vztraja predvsem v postkubističnih težnjah, kolikor jo seveda sam nadaljnji razvoj in odkrivanje ne silita dalje. Vsebinski vzrok tega dejanja je predvsem dojemanje pokrajine v njenem, za tradicijo slovenskega slikarstva dokaj nenavadnem, bizarnem, nadrealnem duhu; slikarkino subjektivno doživljanje je močnejše od poezije čistega pejzaža, v katerem postanejo prav njegovi, že prej omenjeni tvorni elementi nosilci umetničine ekspresije. Prav zaradi tega (razen v Poletnem prisluškovanju, 1962) ni v njenih oljih tradicionalne rjave game, nosilke liričnega, nostalgичnega razpoloženja, temveč so modre, zelene, rdeče in vijoličaste.

Fakinova se v vseh ostalih oljih izpoveduje enakomerno, brez večjih pretresov. Pri tem je važno poudariti, da ne učinkuje monotono, saj posreduje enkrat skupino kozolcev v horizontalnem prepletu (Kozolci, 1965), pri tem pa izzvenijo v Mesečini (1964) resnično kot harfa v vetru; zanimivi pa so tudi poizkusi, da bi formirala prostor, tretjo dimenzijo (Kresni večer, Temni strazarji, 1964, Kresna noč 1965), kjer bo Fakinova verjetno našla smiselne, nove poti, kolikor bo dojela kozolec kot samosvojo, tvorno arhitekturo, kar ji bo tudi narekovalo večjo sprostitev v barvi — ne več trdno vezano na obliko — morda celo prehod v tonsko slikarstvo. Na to zadnje opozarjajo prav olja Večerni vzlet in Temno letenje (1965), vsebinska transpozicija strašil, ki žarijo v rdečem in vijoličastem siju pred kopasto krajino. Vsa shema antropomorfnosti pa je tu morala odpasti na račun vedno odločnejšega izčiščevanja slikarkinega pogleda na svet.

Aleksander Bassin

* Vida Fakin, ak. slikarka (študij je končala na ljubljanski Akademiji pri prof. M. Preglju) razstavlja v Mali galeriji enajst olj iz let 1962 do 1965.